

Advokatfirmaet
energi & miljø

Retlige muligheder og udfordringer i forbindelse med klimatilpasning

EVA Temadag, den 19. maj 2022

Klimatilpasning i planlægningen

Muligheder i kommune- og lokalplaner

Klimatilpasning i planlægningen

Klimatilpasning som et sagligt, planlægningsmæssigt hensyn

- Klimatilpasning som planlægningsmæssig begrundelse
  - Ved ændringen af planloven, der trådte i kraft 1. juli 2012, blev klimatilpasning indført som et sagligt, planlægningsmæssigt hensyn.
  - Muliggør fx anlæg som:
    - afvandingsgrøfter,
    - fællesanlæg (fx bassinanlæg),
    - skybrudsveje,
    - anlæg til ”vandopmagasinering”.

Klimatilpasning i planlægningen

Særligt om oversvømmelse og erosion

- Kommuneplanen
  - Det skal fremgå af kommuneplanrammen, hvis rammen ligger helt/delvist indenfor et udpeget område, der kan blive udsat for oversvømmelse eller erosion
  - Det skal også fremgå af kommuneplanrammen, at det ved en efterfølgende lokalplanlægning skal vurderes, om der skal etableres afværgeforanstaltninger til sikring mod oversvømmelse og erosion, når der planlægges for *byudvikling, tekniske anlæg eller ændret anvendelse*.
  - Kommuneplanrammen kan – ikke skal – indeholde oplysninger om, hvilken type af afværgeforanstaltning, der skal etableres.
- Lokalplanlægning i et udpeget område
  - Hvis der planlægges for byudvikling, tekniske anlæg eller ændret arealanvendelse, skal der tages hensyn til udpegningen – herunder skal rammen følges, hvis der heri er fastsat specifikke afværgeforanstaltninger
- Med ”afværgeforanstaltninger” forstås fx højt vandsmure, diger eller sluser til forhindring af oversvømmelse

Regulering for vand i øvrigt i lokalplankataloget

- I en lokalplan kan der optages bestemmelser om, jf. planlovens § 15, stk. 2:
  - ”2) **områdets anvendelse**, herunder om at nærmere angivne arealer forbeholdes til offentlige formål, [...]
  - 4) **vej- og stiforhold** og andre forhold af færdselsmæssig betydning, herunder om adgangsforholdene til færdselsarealer og med henblik på adskillelse af trafikarterne,
  - 5) beliggenhed af **spor- og ledningsanlæg**, herunder til elforsyning,
  - 6) **bebyggelsers beliggenhed** på grundene, herunder om den **terrænhøjde**, hvori en bebyggelse skal opføres,
  - 7) **bebyggelsers omfang og udformning**, herunder til regulering af boligætheden,
  - 8) **anvendelse af de enkelte bygninger**, [...]
  - 10) udformning, anvendelse og vedligeholdelse af **ubebyggede arealer**, herunder om **terrænregulering**, hegnsforhold, bevaring af beplantning og beplantningsforhold i øvrigt, herunder beplantningens tilladte højde, samt belysning af veje og andre færdselsarealer, [...]
  - 12) tilvejebringelse af eller tilslutning til **fællesanlæg** i eller uden for det af planen omfattede område som betingelse for ibrugtagning af **ny bebyggelse**, [...]
  - 18) etablering af **afværgeforanstaltninger** til sikring mod **oversvømmelse** eller **erosion** i områder, der kan blive udsat for oversvømmelse eller erosion, som betingelse for ibrugtagning af det, som skal sikres mod oversvømmelse,
  - 19) **friholdelse** af et område for **ny bebyggelse**, når en bebyggelse kan blive udsat for sammenstyrtning, **oversvømmelse** eller anden skade, der kan medføre fare for brugernes liv, helbred eller ejendom, [...]
  - 28) installation af anlæg til **opsamling af regnvand** fra tage til brug for wc-skyl og tøjvask i maskine som betingelse for ibrugtagning af ny bebyggelse.”

Klimatilpasning af spildevandsanlæg

Muligheder efter miljøbeskyttelsesloven

Klimatilpasning af spildevandsanlæg

Service niveaubekendtgørelsen

- Kommunen *kan* i spildevandsplanen fastsætte et bindende serviceniveau for et givent område.
  - Fastsættes for geografisk afgrænsede områder, der defineres og begrundes.
  - Fastsættes til det samfundsøkonomisk mest hensigtsmæssige niveau
  - Offentliggøres på kommunens hjemmeside.
- Gælder *ikke*, når det fastsatte serviceniveau ikke overstiger en 5-års regnhændelse i separatkloakerede områder og en 10-års regnhændelse i fælleskloakerede områder (det "almindelige" serviceniveau for kloakker)

Klimatilpasning af spildevandsanlæg

Fastsættelse af serviceniveau

- Fastsættelse af serviceniveau
  - Med udgangspunkt i nettogevinster fastsættes for *hvert* opland et serviceniveau
  - Som hovedregel er serviceniveauet det niveau, der ved metoden har vist den største nettogevinst.
  - Hvis ikke positiv nettogevinst ved højere serviceniveauer, kan serviceniveauet ikke fastsættes til højere end 5 års-regnhændelse for separatkloakerede områder og 10 års-regnhændelser for fælleskloakerede områder.
- Den valgte løsning er *ikke* bindende for selskabets valg af de konkrete projekter, der efterfølgende skal udføres til opnåelse af det valgte serviceniveau.
- Der kan også regnes samfundsøkonomi på sammenhængende projekter

Klimatilpasning af spildevandsanlæg

Omkostningsbekendtgørelsen og klimatilpasning i praksis

- Bekendtgørelsen angår takstfinansiering af
  1. Spildevandsselskabers omkostninger til klimatilpasning i forhold til spildevandsselskabets håndtering af tag- og overfladevand.
  2. Spildevandsselskabers omkostninger til aftaler med andre parter om etablering eller drift af spildevandsanlæg eller andre anlæg til brug for selskabets håndtering af spildevand
- Omfatter både projekter i og uden for egne spildevandsanlæg
- Fri rollefordeling – i forhold til den tidligere gældende medfinansieringsordning

Klimatilpasning af spildevandsanlæg

Projekter uden for egne spildevandsanlæg og med andre parter i øvrigt

- Projekter med andre parter:
  1. Projekter om etablering eller drift af anlæg, som *både har nytte for selskabet og en eller flere andre parter*, uanset om anlægget ejes af helt eller delvist af selskabet eller den eller de andre parter.
  2. Projekter på grundlag af aftaler, hvor selskabet mod betaling forpligter sig til at *etablere og opretholde et højere serviceniveau i selskabets håndtering af spildevand* end det, selskabet er forpligtet til, eller at *selskabet etablerer og driver anlæg til håndtering af spildevand, som samlet set er dyrere end nødvendigt til varetagelse af selskabets opgaver*.
  3. *Projekter i vandløb*, som ikke er omfattet af nr. 1 eller 2, og projekter om etablering eller anvendelse af *åbne anlæg til håndtering af tag- og overfladevand på fremmed grund*, som ikke er omfattet af nr. 1 eller 2, uanset om anlægget ejes helt eller delvist af selskabet, eller det ejes af andre

Klimatilpasning af spildevandsanlæg

Projekter uden for egne spildevandsanlæg og med andre parter i øvrigt

- Krav om *selskabsøkonomisk omkostningseffektiv løsning* til opnåelse af et serviceniveau, som selskabet er forpligtet til at nå.
- Der skal indgås en klimatilpasningsaftale med den anden part - indholdskrav til aftalen.

Klimatilpasning af spildevandsanlæg

Projekter uden for egne spildevandsanlæg og med andre parter i øvrigt

- Omkostningsfordelingen for *projekter med flere parter* skal baseres på, hvilken nytte de enkelte parter har af projektet.
  - Redegørelse for omkostningsfordelingen, som specificerer, hvilke dele af projektet der kun har nytte for en enkelt part og hvilke dele der har fælles nytte, og begrundet omkostningsfordelingen for de dele, der har fælles nytte.
- For *projekter med højere serviceniveau, end selskabet er ansvarlig for*, skal meromkostningerne beregnes i forhold til de omkostninger, som i øvrigt ville have været nødvendige for at løse spildevandsselskabets opgaver (til serviceniveau).
- For *projekter i vandløb og på privat grund* skal der udarbejdes en redegørelse for, at den eller de andre parter ikke har nytte af projektet. Hvis der aftales en betaling fra et spildevandsselskab til en anden part, skal der udarbejdes en begrundelse.
- Fordelingen af risikoen for eventuelle uforudsete fordyrelser skal følge samme principper, og der skal udarbejdes en begrundelse for fordelingen.

Sammenhæng imellem reglerne

Muligheder og udfordringer

Sammenhæng imellem reglerne

Samspil?

- Reglerne i miljøbeskyttelsesloven og planloven er ikke "afstemt" med hinanden:
  - EX: *"Kommunen fastsætter selv de farer (havstigninger, oversvømmelse fra vandløb, højtstående grundvand osv.), der skal indgå i udpegningen af områder, der er truet af oversvømmelse og erosion i kommuneplanen, hvilket ikke behøver at matche risikokortlægningen i forbindelse med samfundsøkonomiberegningen jf. dette lovforslag"*
  - Vi er nødt til at tænke lokalplanlægning og spildevandsplanlægning både særskilt og i en sammenhæng.
- Der mangler regulering af eksempelvis højtstående grundvand i samlede løsninger

Sammenhæng imellem reglerne

Muligheder

- Spildevandsselskaber
  - De nye regler om klimatilpasning af spildevandsanlæg giver mere handlefrihed
    - Ingen "bindinger" på arealer
    - Ingen bindinger på "roller"
    - Muligheder for (som hovedaktivitet) at aftale, at selskabet udfører driver og/eller vedligeholder anlæg – også anlæg med forhøjet serviceniveau
  - Muligheder for takstdifferentiering efter betalingslovens almindelige regler
- Kommuner
  - Ret (og pligt) til at inddrage klimatilpasningen i arealplanlægningen
    - Håndhævelse af reglerne inden ibrugtagning
    - Afsætte arealer til vandhåndteringen i planlægningen
  - Myndighed efter blandt andet vandløbsloven og kystbeskyttelsesloven
  - Muligheder for at indgå klimatilpasningsaftalerne med spildevandsselskabet, som sikrer begge parter interesser
- Private
  - Muligheder for at indgå samarbejde om klimatilpasning med spildevandsselskaber

Sammenhæng imellem reglerne

Udfordringer

- Spildevandsselskaber
  - Pligtmæssige opgaver ctr. frivillige opgaver
    - Spildevandsselskabers lovlige aktiviteter, jf. vandsektorlovens § 2
  - Takstfinansiering forudsætter nødvendige udgifter
    - Serviceniveau som højst tilladelige niveau
  - Økonomisk regulering kan være en hæmsko for nye initiativer
- Kommuner
  - Lovlige, kommunale interesser
    - Særlovgivningen giver ikke meget plads til kommunalfuldmagten
  - Anlægsloft kan være en hæmsko for frivillige initiativer
- Private
  - Pligter i fx lokalplaner, jf. planlovens § 15, stk. 2, nr. 12 og 19
  - Udbygningsaftale, jf. planlovens § 21b

KONTAKTINFO

Peter Nymann

Partner, advokat

+45 25 29 08 42

pn@eom.dk

Advokatfirmaet
energi & miljø